

Presidential Communications Operations Office

Presidential News Desk

TALK TO THE NATION
OF
PRESIDENT RODRIGO ROA DUTERTE
ON CORONAVIRUS DISEASE 2019 (COVID-19)

[April 06, 2020]

To my countrymen, for this talk with you I proposed to divide my discussion. The first is I must read the report of the inter-agency. Kailangan malaman ninyo na ang lahat na ito ay galing ho sa task force na binuo para lang ito sa COVID.

So but there are things which are not included here or needs to be expounded more thoroughly then I will discuss it in the second stage of my talk by just answering the questions that have come to me officially sa mga sumbong ng tao through texts and there are it's about a thousand really. But we, you know, endeavor to read it so that malaman ng tao kung ano ang nangyayari sa sitwasyon natin ngayon.

So basahin ko `yung report ng Inter-Agency Task Force for COVID. I'd like to read it slowly so that everybody is put on notice. There is no room for misinterpretation or maybe a double or what you would call --- let me look for the word --- I forgot but I'll... I'm sure it will come back to me.

So first let me read it sabi ko para clear lahat mga... Galing ito sa task force which would --- whose actions would govern the behavior of government pati ako. Ako tiga, you know, the President so it goes to me then it goes down to the critical persons involved here. And it is Secretary of Defense Lorenzana and Secretary Año of the DILG. And then also critical as the --- mga managers sa ating ekonomiya pati `yung nag-i-implement sa actual distribution. Ibinigay ko kay General Bautista. Ah retired na `yan sila lahat. All civilians. But I have to have the critical mind of a military sa...

Itong pera `pag ano marami `yan, pati ako kaya ko `yang intindihin about the economy. But `yung implementasyon at pag-unawa kung paano ito gawin, I have faith in these three guys and I would like them to proceed in a manner that they were trained to act and think and that is a military-trained mind.

Our resources through the Bayanihan Heal as One Law has been mobilized, implemented na. Iyong iba nakatanggap na, `yung iba wala pa. So as I go along try to understand what I`m saying.

I am reiterating that our most vulnerable citizens especially the poorest of the poor must receive the government`s assistance immediately. Kung hindi patay `yan sa gutom.

Alam ko na we cannot just focus or zero in itong the poorest of the poor. It`s actually a --- it has bloomed into something ginagamit sa politika ng mga politiko na "will go for the poorest of the poor". Pero `yan talaga ang totoo.

Marami ang may gusto... I will discuss it when I reach the point raised by Governor Remulla of Cavite which I think is valid. We`ll try to remedy whatever kung may mapulot pa tayo sa daan.

The economy is not moving, standstill, so wala tayong kita. Ang ginagamit natin ito na `yung nireserba natin na pera. Ang pinagyayabang ko na may pera tayo, it`s 300 billion. Mabuti`t na lang nandiyan talaga kay kung hindi, kung winaldas ko `yan na mga project na karamihan naman put --- nakukurakot, eh mas mabuti pa sabi ko na itong pera na itinago ni Domiguez, per my order, na mag-ano ka, magtipid ka talaga, tipid tayo. Hindi natin ito pera eh, tipid, tipid. So that`s what we do in the Cabinet.

I am really --- alam nila `yan and you can ask all of them. Allergic ako sa paghingi nila ng pera ang project ng mga Cabinet members. Iyong iba hindi ko talaga pinipirmahan. Ayaw ko lang sabihin. May iba dito involved sa it was two --- 270 billion. Sabi ko sa --- kay Medialdea, kindly tell the Cabinet member that I am not signing his program not because I do not trust him but talagang isali na lang natin sa lahat kasi kukulangin tayo.

Tapos `yung poorest of the poor, `yon namang hindi poorest of the poor magrereklamo `yon kasi sila `yung minsan `yung umuupa lang ng bahay, kumikita ng buwanan. Iyong poorest of the poor `yan yang araw-araw na hindi makakain kung hindi makatrabaho or wala ng trabaho.

Itong namang `yung tawag natin na sa middle income, eh `yung kanila nakaupa lang ng bahay na medyo maganda sa subdivision then may kaunting pera sila para de-deposito nila for the rainy days. Now what is

really very sad is that the rain has arrived. Iyong save a penny for a rainy day dumating sa ating generation.

Hindi natin gusto `yan. Ayaw ko --- ayaw kong magkulong ng tao. It gives me nightmares kaya ako pumayat. Kasi ako `pag nagising ng gabi, `pag umihi ako, hindi ako bumabalik sa kama. Diresto ako sa lounging chair at mag-isip na ako maabutan ako ng daybreak magtingin ako sa labas sa bintana paano ko... Sa akin lahat eh.

Maghiram o mag... The 100 billion pesos for one month or the 270 billion pesos for two months `yan naka-program na as earlier estimated is not enough. I'm calling on the Secretary of Finance to generate. Magnakaw ka, maghiram ka, wala akong pakialam, i-produce mo `yung pera kasi `pag naubos na ito... Hindi ko malaman.

Itong COVID na ito, ito talaga `yung tunay na at the start sinabi ko sa inyo bantay kayo dito, bantay tayo, talagang yayariin tayo nitong COVID na `to. It might not really cripple a country but it will of course you know cause a sadness and fear kung paano tayo makaraos dito.

We are exploring options to adjust our budget. Iyong budget na `yung --- `yung earlier na budget wala pa `yung COVID. Sinabi ko bawasan na lang `yung iba or totally ilaglag mo na lang `yang project na `yan, ilagay mo dito kasi ang unahin natin ang tao, ang tiyan. Kasi `pag wala ng kinakain, a human being can be violent especially makita niya `yung mga anak niya wala ng kain, nag-iiyak siya. Maghingi ng gobyerno tapos wala na akong maibigay at maubos `yung bigas natin.

Parang... Hindi lang ako, lahat. Lahat sa buong mundo kami `yung in charge sa gobyerno iyon ang problema namin, problema ko, problema ni Trump, problema ng lahat kasi `yung economy nila pareho man tayo lahat wala na, walang kita. Puro gastos na lang, wala ng kumikita araw-araw, magbayad ng buwis, magbayad kung ano-ano. That is income for --- how it would impact on our GDP? Iyong GDP is just --- `yung income ng ekonomiya. Based on the economy --- income ng gobyerno. That's what it's all about actually.

So ang gobyerno kasi cannot print so much money. Hanggang ano lang ang value ng ating economy that is equal to your value of how much money you can print, how many trillion or billions are you allowed. Iyan ang economy mo. Hindi mo sabihin na well, mas malaki `yung iyo, mas malaki `yung sa Amerika, eh sa Amerika naman lahat may trabaho, lahat nagbibili ng eroplano, bala kasi gusto ng gulo, manggulo para kumikita.

Well, okay if you'll look at that that way, well they want wars to continue so that they will earn, so that 'yung bala nila, baril nila, 'yung mga kanyon nila, mga eroplano nila bumibili tayo para... Kagaya nitong atin ngayon, patayin 'yung Pilipino kasi nagre-rebelde. Nagki-kidnap tapos binababoy 'yung tao, pinuputulan 'yung ulo pati 'yung mga sundalo ko. Eh ganun. So that is how it is.

Everybody wants war, trouble, because kung wala ng giyera ang kita nitong mga 'to, these countries producing the armaments and the lethal things in an inventory sa bodega, ganun 'yan. Isipin mo na lang kung wala ng gulo. Sinong magbili ng bala? Sinong magbili ng baril? Iyan ang --- ise-share ko 'yung nalaman ko lang. The little knowledge that I have, I'm sharing it with you.

I may need more minutes or hours to talk with you but at least kung making kayo ma --- you'd be able to understand even my paradigm, ang paningin ko sa buhay at ang paningin ko kung saan ako tatagal, saan ako pupuwesto dito.

Once again I am asking the utmost cooperation of the public in these trying times. Let us heed the needs of our poor brothers and sisters who are hit most by the pandemic.

You know lahat tatamaan nito. Kaya sa lahat ng bansa sa mundo isang order lang: pasok kayo sa bahay huwag kayong lumabas kung ayaw ninyong mahawa.

But for those people Filipinos who have to you know go out to earn a living sa mga palengke, makikita mo naman nobody is obeying the order. And you know devil and the deep blue sea ako eh.

Paano ibawal ko? Huwag silang magtrabaho, lumabas? Hindi kakain 'yan. Mabuti't na lang nga hindi na humihingi sa iyo. Pero ngayon kung talagang higpitan mo which is really the advice of all governments, lahat, lahat ng gobyerno ito ang sinasabi: Go inside your house and lock it and do not come out until the pandemic is over.

When? I do not know. Ano ba itong...? Bakit ba itong gobyerno na 'to hindi niya ma-solve? Ikaw Duterte sabihin mo lahat naman ng bunganga mo hindi matakot 'yang... Eh halos inorder mo patay pati isda. Wala kang magawa eh kung hindi mo matakot ang pan...

Ang COVID ho is science, period. The reason why we are ordering you inside the house is also science, period. Hindi ito ano kalaban na galing sa... It's a g**d*** microbe that's crawling all over the coun --- all over the world.

Sa Amerika marami na ang patay. Italy, sa --- ang France in one day --- or was it Italy? In one day, 500 ang patay. So it's a deadly thing. That is why huwag kayong lumabas kasi alam mo ito it's in the air. Iyang...

I hope you were able to see the Japanese experts, science, paano ito mag-transmit. Kung kaharap ka lang nang ganun dito, less than 10 feet away, then I sneeze, mag-hatsing ako, hatsing! Mag-ubo ako, tapos tiningnan nila sa infrared, pinatay nila `yung ano `yung ilaw tapos tiningnan nila hang... Tapos naglagay sila ng --- there's a dummy. Nakita --- `pag makita natin, uy nakita natin, nakita ko this morning early, paano lumilipad `yung --- sumasama sa hangin. Kaya mag-mask kayo kasi `pag nahigop mo `yan you... It's in the breathe. Eh lahat naman tayo humihinga. Pagka nandiyan ka less than 10 feet may hangin, dadalhin `yung... [coughs] [a cellphone rings] Nagtawag na `yung si microbe.

`Yan ang explanation ko kung bakit ganun. Wala tayong panalo dito. Hindi ito... Eh kung mabaril lang ito, wala na, tapos na ito. Ibigay ko lang sa isang company na sundalo. Dito sa likod maraming sundalo diyan. Tapos na sana ito.

Pati sundalo nito. Kaya nga naawa ako sa mga sundalo pati mga pulis. I hope that you understand. Kaya that was the reason why nagkatotoo, prophetic, dinoble ko `yung sweldo nila at maraming pumalag teachers and all, bakit inuna ko?

Sabi ko, you know `yung mga pulis pati `yang military utusan `yan, `yan ang boy ng bayan. `Pag may sunog, ang pulis. `Pag may gulo, ang military. Pwede silang mamatay. Kaya nga ako umiinit `yung ulo ko `pag sinabi ng mga --- pinuputol `yung sabi ko. I said I was laying down the predicate. Alam mo may mga tao talaga `yung mga official, mga former generals pa, ika-cut nila ang --- ``pag lumaban at `pag ang buhay ng pulis or military nasa alanganin, bumaril kayo at sa ulo mo kung hindi aabutan ka."

And the classic example was `yung sa Caloocan. I think it was about few months ago --- eight? Or was it last year? `Yang...

Nilapitan siya --- nilapitan niya `yung addict, may dalang knife. Lumapit ang pulis, lumapit rin, lumaban. Naunahan pa ang pulis ng saksak, patay.

Kaya sa --- ayaw niya... Kayong mga p**... Ayaw ninyong maniwala na ang adik sira ang utak. Para mong tinapakan mo `yung sarili mong utak at ibinalik mo sa ulo mo. Puro ulol `yan. Kaya lahat naman nang pumasok diyan talagang ulol.

Kaya `pag maalanganin `yung gobyerno, I will not allow na mamatay `yung pulis o sundalo o sibilyan tapos mabubuhay itong mga kriminal, mga adik.

Ngayon magsabi kayo kasi COVID ngayon, quarantine, mag-negosyo kayo. Wala nang malagyan eh `di nandiyan naman `yung Manila Bay itapon mo lang. Tataba pa ang isda diyan sa totoo lang at sasarap.

Sinabi ko na sa inyo huwag. Now ngayon, it's a thing which is --- I said rampaging all throughout our country and every country for that matter. Huwag ninyong subukan ang gobyerno kasi pati ang gobyerno desperado na.

Ako, desperado na rin. Sabi ko nga nakatutok ako sa bintana makita ko na lang nag lu... May tulog ako? Kanina nagising ako mga three plus. `Pagka --- dalawang beses ako umihi before getting to bed. And once talagang mag-ihhi ako isang beses then umaga na.

Iyong gabi, nagising ako, nakatutok ako sa madilim na langit. Well, it's a private thing but nagdadasal ako. Basta nagdasal ako para sa bayan ko. Eh kasi `yung iba, iba ang Diyos nila eh.

My God is the true God. It's only one God. Doon lang ako na... Hindi ako nag-ano ng iba. One God lang ako para isang salita lang. Hindi na marami pa akong intermediary, parang santo, may checkpoint diyan. Diretso ako. At saka hindi na ako nagsisimba. At ang Diyos ko is God the Father. He is only one.

To my fellow --- to my brothers and sisters, especially those who have more in life, baka makatulong kayo sa extend ng financial assistance. Kung hindi mo naman masyado kailangan at alam mo na may nagugutom, ibigay mo na lang para hanggang --- hanggang maubos ang bor --- may border `yan eh. Tulong mo hanggang diyan lang. Ang gobyerno ganun.

I would like to be honest. Ang 100 billion pesos per month, 300 `yon, so ang 100 billion pesos budget or 270 billion pesos for two months as they are estimated, hindi talaga tatagal `yan. It's like water, spring --- ewan ko itong Pasig River how long it would...

But long after wala na tayo, siguro `yang Pasig nandiyan pa `yan. Pero hindi `yan kagaya ng ating gobyerno na walang katapusan ang pera.

Your money, money ko, money ng mga --- lahat sinong may deposito sa bangko, `pag ginastos ko `yan mauubos talaga `yan. Wala namang kita eh puro bigay na lang. So that is a problem kaya sana...

Bisaya pa, dili na ---dili na... Ang tubig muhubas pud (In Bisaya, it won't --- water dries up too). Maybe this Pasig would take about 500 years to dry up, but it's not forever.

Kaya nag-ano ako na intindihin ninyo ako kay kung may pera lang talaga, p*** hindi ko hawakan `yan. It is not my money. Hindi ko naman pwede manakaw. At kung manakaw ko lahat, anong gagawin ko sa pera na `yan?

Eh ang edad ko, I just turned 75 last month. With the remaining years, anuhin na --- anuhin ko `yan? May I ask itong sige na "corruption, corruption" ah walang...

Kagaya ng itong mga nagpo-posturing, may sabihin ka ang sentence mo --- pulis `yan ha, ang sabihin lang niya, "Ah bawal `yung magpatay ang pulis." Nasira tuloy kung ano at bakit ka pwedeng patayin. At may bakit na hindi ka --- hindi dapat pumatay ang gobyerno o pulis o military. Nawawala tuloy sila kasi nagle-lecture, "Ah bawal `yan."

Alam mo kayong mga opisyal na pulis dumaan man kayo, tingnan natin `yung record ninyo one of these days. Sige nga. Magprangkahan tayo, ilabas natin lahat. Ilabas mo kung ilan ang pinatay ko o ilan ang kabit ko at ilabas ko rin kung ano --- ano kayo.

At sabihin mo nagpapa-hero. Stop it. Nakokornihan na ang mga tao niyan na may mga ano, magsalita kaagad kayo baligtarin. Eh `yon namang ano, "Ah hindi pwede `yan dalawa kasi bawal sa constitution." Hindi nila alam binabasa ko batas mismo under the constitution. Iyang mga style na ganun. So what's new --- what's new with the...?

More than what is new itong naka salasay ang --- I don't --- I hope I pronounce it correctly. [Nakasalalay] ang bayan natin sa pag-unawa sa ating isa't isa. Wala naman akong makuha sa inyo. Nagbabayad ako tuloy. Pati ako binabayaran.

Daldal kayo nang daldal wala naman rin kayong... Alam ninyo wala namang income. So sinong pinaparinggan ninyo? Sinong pina... You

know 'yung trying to be a smart-aleck ganun. Iyan ang nasa gobyerno ngayon 'yung iba.

Do not compete with me because you are not a lawyer and a lot of you -- - you do not know your law. Abay sabi ko ako, piskal ako, eight years ako nagta-trial. Lahat. Anong kaso, rape, murder, pulis pinatay, pulis nagpatay.

So huwag kayong mag-compete sa akin kasi may kulang eh. Tapos 'yung kulang ninyo, I will supply it, and then mainsulto kayo.

So next time, look for a valid issue. Huwag 'yang basta may sinabi ka, lalo na 'yang favorite na "the extrajudicial death." Lukso kaagad, maraming magsalita para lang makasalita, wala namang ginagawa at hindi naman nagawa noong nandoon kayo. 'Di ba?

Let us take this problem one at a time. Ngayon itong buwan na ito tutok lang tayo dito. Meron 'yung one --- naka-program for the next month. Pero kung gamitin ko 'yan ngayon at wala akong makuha, sa --- pagdating ng next month, saan ako kukuha? Eh sabihin ng Kongreso, "Binigyan ka na nga namin ng bilyon-bilyon." 'Yan na bilyon-bilyon.

Ang ginastos ko naman sabi ko... At 'yung mga tao na humahawak diyan, mga military ano 'yan --- military na nakikita ko, PMAer na may prinsipyo at... So buwan-buwan lang tayo ha.

We are also trying to perfect this. Ang --- kung gusto lang natin pero ang buhay sa --- kasi ganun. Gusto ko bigyan niyo ang poorest of the poor, which is the popular cliché of politician, "Nandiyan kami sa inyo, sa inyong mga poorest of the poor." O tingnan mo kung nandiyan na sa puwesto.

Poorest of the poor? Kaya noong panahon nila nakita naman ninyo, anong ginawa? Anong ginawa nila noon? Nasa gobyerno. Itong madadaldal nasa gobyerno nakita mo o nagsuporta ng gobyerno na 'yon. So tingnan mo.

Ngayon tapos may marinig ka na ano dito, nagpapaiwan pa na, "Oust Duterte", "Patayin si Duterte". Pati ito si --- narinig... Mabuti't na lang nandiyan si Atty. Pamatong. Sabi niya diyan sa Facebook ba 'yan? He declared himself that, "I am the duly elected President of the Republic of the Philippines and I am ordering the military to arrest Duterte and to..."

Sabi ko --- tinanong ako ng staff diyan paglabas, "Anong masabi mo sa sinabi ni Pamatong?" Sabi ko, "Tama siya. Tama talaga siya." Sabi niya siya lang ang maka --- he will solve the problem in three weeks. Eh 'di sabi niya ang military kailangan arestuhin because nandito ako ready to solve the

pandemic that has struck the entire planet Earth and he will solve the problem.

Tama. Kung ganoon lang siya, tama. I agree. Kung magpunta siya dito, mag-usap kami. Kung ang solusyon niya okay, and then sabihin ko sa military na, "Adre, tama si Pamatong. Alis na ako."

Iyong private sector, kung makatulong lang kayo. Alam mo bakit? Hindi 'yung private sector na 'yang buwanan lang rin ang sweldo pero may bahay, either financing o umuupa, sa ano category, unfairly though, middle class na 'yan sila.

So sila, sinulatan ako ni Governor Jonvic Remulla. He said among the memo na dumating sa akin is --- ang humingi nito, among them is Governor Jonvic Remulla. He is appealing to include the middle class in their constituency because kailangan rin nila.

Ako, I agree. I know the political economic horizon of the country. At least nung --- akin lang, 'yung maliit kong --- sabi ko, hindi ako nagyayabang, maliit lang 'yang akin, how I deal with the problem, alam ko, at kung maari lang isali ko sila. But can they be included in the one --- 270 next month.

Eh hindi nga eh 'yung 270 ngayon 'yan --- 300,000 minus 270. 'Yan ang maiwan kasi 'yung sa estimate namin hindi nga namin isinama ma --- well, 'yung --- ilan ba dito talaga 'yung middle class na --- middle class na floating lang, hanggang diyan lang. Ma --- just making what's --- tapos to --- both ends sa...

Alam mo ang sagot ko kasi dito, sagutin ko na lang, ang solusyon nito is vaccine. Walang iba. Unless and until the bright boys, the scientific minds, can come up with a vaccine or a previous --- sabi nila 'yung sa malaria.

I remember 'yung tatay ko may --- tinamaan ng malaria 'yon eh. Panahon ng giyera. Nakita ko siya 'yung mag-shake, para talagang --- parang adik. Ano 'yung anti-malaria, I remember. But... Mamaya sabihin ko.

Alam mo there are things but I would like to --- ayaw kong --- 'yung sabihin ko na hindi ko isali 'yung sa task force, kasi sila 'yung mga doktor, sila 'yung mga economist, sila 'yung lahat nagtipon-tipon tapos experts ng anong field, infectious diseases, or whatever. And they are better and --- better to be there to help solve the problem.

Tayong mga --- ako, abogado, wala talaga ako. Wala akong maitulong except gagawin ko lang kung ano ang makabuti sa bayan na `wag ma --- `wag bumaligtad. Pero sabi nga dito, the resources is not infinite. Infinite is everlasting. It's finite. Finite is hanggang --- may border lang talaga.

So sa buhay na ito lahat talaga may border pati ang buhay mo. Or whatever it is pera mo. Maraming mga mayaman dito noon, panahong estudyante pa kami, ngayon wala na. Because you know ang --- ganun ang --- ganun ang buhay.

It's a... There's not enough money to go around. Maintindihan --- ang gusto kong maintindihan ninyo na itong problema natin, talagang problema ito. Kung ayaw ninyong maniwala, eh di kayo.

Basta ang pang-kontra nito is stay home at huwag kang mahawaan because it's in the air. Nandiyan sa hangin eh. Pero hindi 'yan magtagal 'yang --- 'yang mga virus sa labas, sa init. Pero nagko-contaminate 'yan.

Madalas 'yung itong ma... Sana mapanood ninyo 'yung experiment na ginawa ng mga Japanese doctors at ipinalabas doon sa Amerika. Ang Amerika talaga ang na-wallop. Maraming patay sa Italy, Spain, France, pati America.

Ngayon bumaba ang patay nila. Pero the prediction is really dire. For as long as there is no vaccine, or any medicine that these men of science can think of to put an end to it, we will suffer.

Hindi ko alam kung kailan kayo sabihan ko sa inyo bahay lang kayo. Hindi ko alam kung kailan ako makahatid ng pagkain sa lahat. Hindi ko alam kung saan ako magkuha ng pera. Hindi ko alam kung ano ang ipagbili ko na may kung may magbibili.

So just stay alert. Makinig tayo sa... Hindi ito trabaho ng abogado ha. Trabaho ito ng mga medical experts pati men of science. Hindi... Kami, I just happened to be here. I just happened to be here to my chagrin maybe bakit sa panahon ko tumama itong...

Mas matindi ito sa giyera. Walang kalaban eh. Hindi mo makita. Kaya kita mo pati lahat --- pati Taliban nag --- takot sila. Lahat. Kasi 'yung pawis lang na ma --- sagaran mo 'yung pawis 'yang... 'Yung distance rule, social distancing. Ako, I just say distant rule. Sundin lang ninyo.

Kung hindi ninyo masunod, well I would say na hindi naman siguro kayo mamamatay. I hope not. I hope that you would not get sick. I hope that you will not die. Alam mo bakit kung mamatay ka?

Sabihin ko sa iyo, galing hospital o kung saan kang clinic, your body can only be handled by people who are fully protected. Hindi ka na makahawak kung sino 'yung namatay. Ayaw ko nang magbanggit ng ano pa.

Basta kung sino 'yung namatay, hindi mo mahawakan. Balot diretso 'yan tapos diretso sa --- sunugin, crematorium. Hindi ka nga maka-buro. You will not be allowed na mag-buro ka ng isang tao namatay sa COVID.

Sunog talaga 'yan kaagad ora mismo. Hindi mo na makita. Makita mo na lang sa malayo na ayun, kinakarga ng punerarya --- car, funeral vehicle --- pero hindi ka na makalapit. Maski mayaman o mahirap. Hindi ka na...

You will not be allowed to go near, touch the whatever it's... Wala, diretso na. At walang libing 'yan. Sunog. Kaya I am forced to say this because dapat ninyong... What is really at stake at ano ang --- kung hindi kayo magsunod.

And as I have explained, it is like eh 'yung cadena de amor. Habang may mag-ano pa, driver mo o magpunta siya sa --- utusan mo, mahigop niya, bumalik siya sa kotse mo, magsakay 'yung anak mo. Ikaw, makuha mo.

Hindi na siya kailangan mag-atsing-atsing pa. 'Yung breath niya, 'yung ginhawa niya nasa kotse. 'Yon. O anak mo payagan mo mag-socialize, mag-inuman, tapos 'yung isa may tama pala kasi ang tatay niya galing sa ano, tapos isang kwarto. Hindi niya alam na...

Kaya delikado 'yung enclosed. Mabuti pa buksan... Mag-aircon ka, buksan mo. Ang ano --- ano ko lang 'yan kasi 'yan man ang sinabi ng Hapon. Eh ganun ang interpretation ko.

Ngayon, kailan matapos ito, Duterte, ang paghihirap mo sa amin? Hindi po, handa po akong... Sabi ko eh kung totoo 'yang pinapahirapan ko 'yung Pilipino, eh anytime po sabihin ni Pamatong bababa na ako at sinabi ng military, "Sige, totoo 'yan. Subukan niya itong three weeks." Okay.

Wala naman akong ano diyan para makatipid tayo sa... Sabagay wala ng burol ngayon eh. 'Yung patay niya --- patay mo na tatay, nanay, anak, asawa na iburo na mag-iyak ka para magbisita. Hindi mo nga makita. Hanggang distansya ka lang. Hindi ka pwede maglapit. Naka ---- parang robot 'yang ano diyan eh. Naka... Lahat naka... Sila lang ang pwedeng

humawak, sila lang ang pwedeng magpasok doon sa burner ng katawan. Sila lang.

Ikaw, magtingin ka sa malayo. Iyan ang consequence ng COVID. Ayaw kong sabihin 'yan pero 'yan ang totoo. But kung maniwala kayo o hindi, kung ayaw mong maniwala, eh 'di magpakamatay ka. Makita mo kung saan ka dalhin at papaano ka...

You are not even buried. You are --- because you are a dirty carcass, patay, you must be destroyed by burning dahil sa COVID. The one single... Ang ano sa atin COVID. Lahat 'yan. 'Yung problema natin lahat sa COVID.

Ang anong solusyon? Huwag kang mahawa. Papaano po? Huwag kang lumabas ng bahay. Papaano ang kain namin? Maghanap ka ng paraan. Pero mag-ano ka lang basta may mask ka lang. Kaya sinasabi... Eh ako hindi... 'Yung mask... Hindi naman ako magsasalita dito na parang gangster. Papaano ko sabihin sa inyo 'yung ano. O kita mo itong 'to. Matapang daw raw, kaya niya 'yung COVID. Makipag-usap sa atin, [*garbled*]. Eh 'di [*riesgo?*] ko na 'yan.

It's a... This is --- this being the Holy Week, I am calling on the nation to come together this Holy Wednesday afternoon and pay tribute to the indomitable spirit of the Filipino and unite in one prayer to God to fight our common enemy.

Ah may dagdag, nag-improve ba tayo? I really do not know. How many died today? I have no --- hindi --- hindi ko alam kasi por hora 'yan eh. Pero sana --- well, ang mang-ano lang nito God. He's the only one who can really solve the problem for us.

Ang tulong ba sa inyo ay sapat? Kayong poorest of the poor at kayong mga... Well, I would say you have to consider us also as poor because 'yung deposito namin, 'yung aming pera may border rin ito, ang bulsa. Hanggang diyan lang ako kaya na-discuss ko sa inyo.

Pero kung pagkain, may makain pa tayo. Bigas, I will try. I will try. Maghanap ako ano --- paanong paraan. Ang the greatest danger dito is doon tayo bumibili sa kanila. Ayaw ko lang sabihin ang --- I do not want to mention the --- the country.

But kung sabihin nila alam mo sabihin ko, "magbili pa ako kasi mauubos na." Sabihin nila na, "Sorry, ito hindi rin namin alam kung gaano --- gaano katagal 'to, mag --- irereserba lang namin. Maya na pagkatapos sa COVID, pwede kang pabilihan."

So kailangan ng categorical statement from me coming from the Inter-Agency Task Force. Ang lockdown wala talagang solution. Pero kung ayaw ninyong maniwala, kayo ang --- take the risk. May mga tao rin talaga...

Alam mo sa totoo lang, I'd want to be --- hindi ako nagbabastos ng tao. I'm just trying to explain to --- sini-share ko nga sa inyo kung ano ko 'yung nakuha sa buhay, napag-aralan ko sa buhay --- not necessarily sa eskwelahan.

Alam mo kung magdating ito --- talagang maging crisis --- hawa dito hawa doon... 'Yung SARS hindi nagtagal. Tiningnan ko maraming namatay sa iba pero dito wala masyado. Ang sabi ko lang, I am not --- I am not posturing a position here. Baka talagang mali ako.

At ito namang --- the penchant to look for a --- ano, 'yung statement na dangling para makapagsalita ang bunganga. Hindi ko --- I am not... Pero baka 'yung init has something to do with it. I hope. That's just my prayer.

The peop --- there are a lot of people also coming up with that kind of thinking that maybe 'yung weather, climate, temperate zones, tropical, init, makatulong. So 'yan ang...

Ang hinihingi ko sa inyo, 'yung panawagan ko: Be patient at intindihin ninyo kami sa gobyerno. We would appreciate it.

'Yung ano lang pag-intindi lang --- patient --- 'wag kayong masyado. Tatalagang sabihin ko na talaga na wala na, wala na akong magawa, then magplano ka na kung anong gusto mong gawin. When the resources are all exhausted and the pandemic would claim millions of lives --- I hope really and I pray that it will not --- pero kung ganon, wala na akong magawa.

Malapit na. Ilang buwan lang ang reserba natin. Talagang ako handa akong ipagbili `yung buong Dewey Boulevard sa gustong mag-reclaim. Bigyan ninyo ako ng bigas, i-approve ko `yung --- kasi hindi ako pumayag na mag-reclaim. Because a reclamation sa Manila Bay would trap sa environmentally --- mag-collapse ang Manila.

Tapos may --- there will be a --- well, I would say may mga siyudad na bago, mga apartments, mga high-rise. But then the City of Manila, given its lack of `yung water treatment o treatment sa waste wala, so `pag ganon ang ginawa mo, patay ang Maynila.

So sabi ko kung gusto ninyo, you just wait for two more years, bahala na kayo. Ang susunod sa akin, he will decide for us. Or if I do not reach the finish line, then, my successor will do it for you also. Ako, lumalabas ako, hindi naman ako pwedeng mag...

Kung lahat lang tayo magtago `di wala na. I have also to --- magsusugal rin ako. If you really want to know, we have discussed it actually even before this, we are inclined to extend the lockdown up to April 30. Tingnan natin after that.

In the meantime, magdo-double time kami doon sa tinatawag ninyong middle class. How is it defined or arrived at correctly, we will talk about this.

May I address myself to the people who have the money now to help pati `yung mga employers.

Alam mo, tulungan ninyo ang --- ang gobyerno --- ang bayan natin. Kasi pagka bumagsak ang gobyerno, bagsak kayong lahat.

Pero sabi ko nga, I end this with a prayer, `yon ang... Gusto ko lang masabi rin ano ang nasa utak ko para maintindihan rin ninyo ako. At sana next time I would talk to you, baka mag-improve na ang situation.

Whatever be the correction kung ma-correct itong --- it's an --- an anomaly sa ating buhay sa mundo. Eh may ganun eh. So, if it can be corrected. Lahat naman tayo we only --- if it's time. He created the world, the planet Earth, and if God wants it ended, so be it. Salamat po.

--- END ---

Source: PCOO-PND (Presidential News Desk)